בלח

אונזער הייליגער

מוסדות בלעטל

נייעס און באריכטן פון ת"ת עבודת משולם פייש ד'טאהש

פרשת לך לך שנה ב' - גליון נ'

א בליק אדיין אינעם תלמוד תורה

געהויבענע ימי השמחה געפראווען אין כיתה ג׳.

ברוב שבח והודאה להקב״ה, האט דער חשוב׳ער מלמד הרב ר׳ יואל האלפערט שליט״א זוכה געווען צום געהויבענעם שמחה בהולדת בנו למזל טוב. פארשטייט זיך אליינס ווי נאר די בשורה טובה ביים מלמד אין שטוב איז געמאלדן געווארן אין חדר, האבן די לעכטיגע תינוקות של בית רבן זיך מיטגעפרייט מיט די גרויסארטיגע שמחה פונעם מלמד.

דעם אנהייב וואך האט דער מלמד געמאלדן אז מיט׳ן אייבערשטנ׳ס הילף, מיטוואך גייט זיין די קריאת שמע ליין פאר דעם נייעם געבוירן קינד. אויב די קינדער גייען זיך אויסצייבענען אין די דריי נקודות: תורה, עבודה און גמילות חסדים די נאנצע וואך, גייען זיי האבן די זכיה, וואס מאכט זיך נישט אפט, אז זיי גייען קענען פארן קיין קרית יואל ליינען קריאת שמע ביים מלמד אינדערהיים.

מ׳ברויכט נישט מסביר זיין די גרויסע וואראמקייט וואו די קינדער זענען געווען די פארנאנגענע פיר טעג, פון זונטאג ביז מיטוואך, וויפיל זיי האבן געלערנט און געדאוונט בהתמדה רבה אויף א זעלטענע און היסטארישן אופן, און טאקע אלס פרס פאר דעם וואס זיי האבן געטון די נאנצע וואך, האט דער חשוב׳ער מלמד זיי געטומען דעם פארנאנגענעם מיטוואך אינדערפרי קיין קרית יואל, וואו די לעכטיגע קינדערלעך זענען אנגעקומען ביים מלמד אינדערהיים און געליינט קריאת שמע, און זיך מיטגעפרייט מיט׳ן מלמד׳ס שמחה.

דער אייבערשטער זאל העלפן דער חשוב׳ער מלמד ער זאל זוכה זיין צו זען אסאך תענוג ונחת פון דעם קינד און אלע קינדער געזונטערהייט, און פון אלע תלמידים הקרויים בנים, וויטער קענען אנגיין מיט׳ן עבודת הקודש אומגעשטערט, אמן.

פרישע פראגראם אנגעפאנגען די וואך אין כיתה ב׳.

נאכדעם וואס פארנאנגענעם יאר האבן די לעכטיגע כיתה ב׳ קינדער זיך איינגעחזר׳ט די נקודות אזוי ווי ס׳דארף צו זיין.

איז בבחינת מדרגה למדרגה דאס יאר וועלן די לעכטיגע קינדערלעך האבן שוין געקענט דעם עברי, האט דער חשוב׳ער מלמד מומחה הרב ר׳ בנימין אליעזר מאנדל שליט״א איינגעפירט די וואך ביי זיך אין כיתה א מעכטיגע כללים עברי פראגראם.

וועלן יעדע וואך חזר׳ט מען איינע פון די כללים פון די עברי אויף א אייגנארטיגן אופן, ווי די קינדער חזר׳ן עס און זיי מאכן זיכער עס גוט צו קענען, וועגן די עברי, דאס איז די נקודה און די שליסל צו פארשטיין די הייליגע תורה אין די עלטערע יארן.

דער מלמד האט צוגעלייגט אז אלע עלטערן זאלן זען די נחת וויפיל די קינדער לערנען א נאנצע וואך, דורך דעם וואס זיי וועלן עס איבערחזר׳ן איינמאל אינדערהיים שבת, און צוריקשיקן א אויסגעפילטע צעטל, וואס דורך דעם וועלן די לעכטיגע קינדערלעך גוט קענען די עברי פון די וואך.

און דורך דעם וועלן זיי אנקומען צו שטייגן און וואקסן מעלה מעלה בתורה ויראת שמים. און אלס א פרס פאר אלע קינדער וואס קומען צוריק מיט א אויסגעפילטע צעטל וואס זיי האבן איבערגעחזר׳ט, וועט דער מלמד יעדע וואך מאכן א באזונדערע גורל וואו די קינדערלעך וועלן בבחינת קנאת סופרים תרבה חכמה איבערחזר׳ן, און אזוי וועלן זיי אנקומען צום ציל צו קענען לערנען די הייליגע תורה הקדושה.

השי״ת זאל העלפן די לעכטיגע קנדערלעך זאלן וויטער שטייגן בתורה עבודה ויראת שמים ומדות טובות בדרכי אבותינו ורבותינו הקדושים שרפי מעלה אמן.

צו מנדב זיין די גליזן ביטע זיך פארבינדן מיטן שליח המוסדות
אויף טעלעפאון נומבער8093 662 (845)

כיתה א׳ קאכט ווי א קעסל.

די לעצטע וואך צייט זענען די לעכטיגע קינדערלעך פון כיתה א׳ פארנומען אויף א נאר א שטארקן אופן זיך צו גרייטן אויף דעם געהויבענעם מאמענט ווען זיי ווילן בעזרת השם יתברך אנפאנגען לערנען די הייליגע עברי, ווי זיי זענען ערווארטעט צו זיך חזר׳ן מיט א ברען און א קאך, און דורך דעם זוכה זיין צו קענען לערנען די הייליגע תורה.

דער חשוב׳ער מלמד מומחה הרב ר׳ חיים ראטענשטיין שליט״א האט די וואך אריינגעלייגט נאר אסאך כוחות אז די לעכטיגע קינדערלעך זאלן דורכחזר׳ן די אלף בית, און זיין קלאר און עס קענען על בוריו אזוי ווי עס דארף צו זיין, און דורך דעם זיי אנגרייטן צום געהויבענעם מאמענט ווען מ׳גרייט זיך בעזרת השם יתברך שוין אט אט אנצופאנגען לערנען די הייליגע עברי, וואס דאס וועט שטארק צוגעבן צו קענען לערנען די הייליגע תורה הקדושה.

אבער די וואך זענען די לעכטיגע קינדערלעך געשטיגן אויף נאך א מדרגה, ווען דער חשוב׳ער מלמד הרב ר׳ חיים שליט״א האט אויסגעלערנט פאר די חשוב׳ע קינדער איבער די הייליגע מצוה פון זיך אפגיסן נעגל וואסער ווען מ׳שטייט אויף אינדערפרי. דער מלמד האט שטארק ארומגערעדט ארום דעם נושא, און צום סוף האט דער מלמד אהיימגעשיקט א צעטל, א טשארט, אויסגעשטעלט אז די קינדערלעך זאלן אויספילן ווען זיי האבן זיך יעדן טאג אפגענאסן נעגל וואסער, און ווער עס וועט צוריקברענגען די צעטל וועט באלוינט ווערן.

דער אייבערשטער זאל העלפן די לעכטיגע קינדערלעך זאלן אויסוואקסן הייליגע, ערליכע, לעכטיגע אידישע קינדער.

אין קינדערגארטן שלאפט מען נישט.

די לעכטיגע קינדערלעך פון קינדערגארטן האבן גלייך אנפאנג יאר אנגעפאנגען מיט׳ן הייליגן עבודה פון לערנען די הייליגע תורה דורך זיך איינחזר׳ן די אלף בית. דער חשוב׳ער מלמד מומחה הרב ר׳ שמואל פישער שליט״א האט מיט זיין יארן לאנג עקספיריענס אין דעם פעלד פון חינוך, שוין פאריגע וואך, באלד ביים אנפאנג אין דעם נייעם יאר, אנגעפאנגען חזר׳ן מיט די לעכטיגע קינדערלעך דעם הייליגן אות א׳, און די וואך האבן די לעכטיגע קינדערלעך שוין זיך גערוקט מיט א שטאפל דורכ׳ן חזר׳ן דעם אות ב׳.

פאר דער וואס האט נישט מיטגעהאלטן וויאזוי די לעכטיגע קינדערלעך לערנען די הייליגע אלף בית, איז נישט מעגליך צו באשרייבן דאס קאך און די ברען. ס׳וואלט ווען זיך געלוינט פאר יעדעם איינעם צו קומען מיטהאלטן, אפילו מריחוק מקום, וויאזוי די לעכטיגע קינדערלעך לערנען דעם הייליגן אלף בית, מיט אזא שמחה און אזא ברען, מיט אזא געשמאק אזוי ווי עס דארף צו זיין, און אזוי ווי עס פאסט פאר די הייליגע לעכטיגע קינדערלעך.

זאל דער אייבישטער העלפן אז די לעכטיגע קינדערלעך פון קינדערגארטן זאלן שטיגן און וואקסן מעלות מעלה בתורה וביראת שמים, און פארשאפן א סאך נחת פאר אלע עלטערן, און ווי זיי זאלן זען ווי לא ימוש התורה מפינו ומפיך, ומפי זרעך, ומפי זרע זרעך עד עולם, און זיי זאלן אויסוואקסן גרויסע ערליכע תלמידי חכמים.

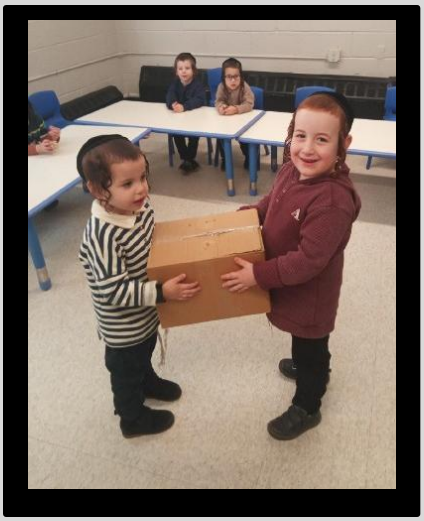
א געהויבענע וואך איז פאריבער אין נורסערי קלאס בקרב מוסדותינו.

נאר א געהויבענע וואך איז אדורך די וואך אין די נורסערי קלאס דא אין די מוסדות, און די לעכטיגע קינדערלעך האבן זיך שיין צוגעהערט די פערל ווערטער פונעם חשוב׳ן מלמד הרב רבי אפרים יואל פיש שליט״א, וואס האט זייער שיין אויסגעשפילט דעם פרשה, וואס ווי באקאנט די פרשיות זענען די יסודות פון אמונה, און דער חשוב׳ער מלמד האט אריינגעלייגט נאר אסאך כוחות אז די קינדער זאלן ארויסהאבן דעם נאנצן פרשה, וואס דאס וועט זיי מיט׳ן אייבערשטנ׳ס הילף באגלייטן א נאנ׳ן לעבן.

וועט מ׳רעדט פון דעם נורסערי קלאס, איז נישט מעגליך צו אויסלאזן וויאזוי די לעכטיגע קינדערלעך פארברענגען אינאיינעם אינעם קלאס, ווי מ׳גיבט זיך אוועק איינער דעם צווייטן מיט א זעלטענע אהבת חברים, וואס ווי באקאנט וויפיל רבינו הקדוש האט געפאדערט פון אונז, מיר זאלן זיך ליב האבן איינער דעם אנדערן, מ׳זאל פארברענגען איינער דעם אנדערן.

א בילד רעדט מער וי טויזענט ווערטער

פרשת לך לך אויסגעשפילט און קינדערגארטן

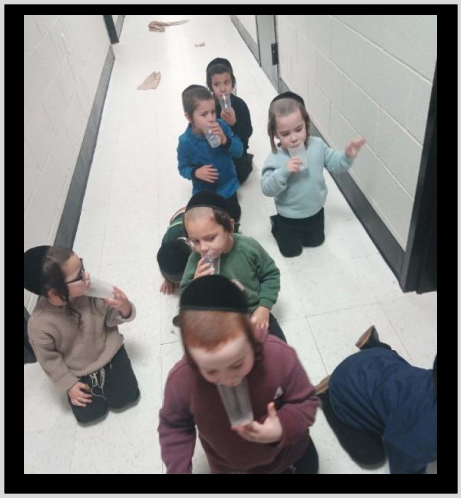

די וואך האט
די מלמד
אויסגעשפילט
די מעשה פון
שרה און די
קאסטן

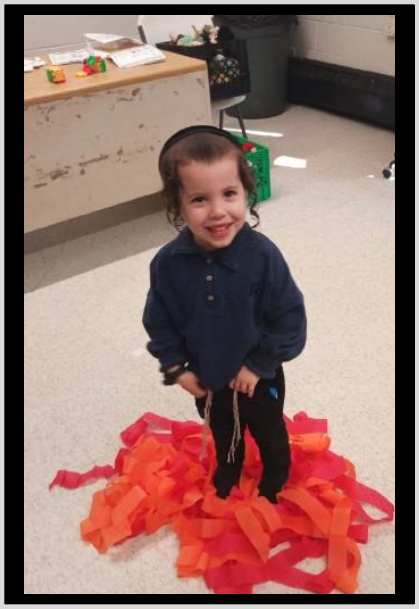

די שעפעלער
פון אברם
האבן געהאט א
מויל שלאס און
ווען מען האט
געווואלט עסן
האט מען עס
אראפ גענומען

לך לך מען גייט ווייל השי"ת נאט געהייסן אפילו מען ווייסט נישט ווי מען גייט

די וואך האט מען געלערנט ווי אברם האט נישט מורא פון די געטשקעס

און די מעשה פון די קאלעך אויוון

אברהם און די פייער אביער ער
ווערט נישט פארברענט

די געטשקע סטאר פון תרח

מיטשי
וויאזוי מאכט
אויטאמאביל
די מדרה אין
מדבר

מאמע שרה האט מען
אריין געלייגט אין א
קאסטען

די גרעניץ פאליס עפענט די קאסטן און טרעפט
דארט די **מאמע שרה**

שיינע מעשות

דערציילט דורך די סגן מנהל הרב משה מרדכי שטיינבערגער שליט"א

אונז שטייען דא פרשת לך לך.

די וואך גייט זיין א יארצייט פון איינער פון די חדר, א יונגל פון די חדר, פון זיין מאמע. יא, א יונגל פון די חדר... מער וויי איין יונגל, אפשר אפילו צוויי. יא, א יונגל'ס מאמע, אבער נישט נאר איינעם'ס מאמע, ס'איז עכט די מאמע פון א גאנצע קלאס אויך, און נישט נאר פון א גאנצע קלאס, נאר פון אלע אידן. אונזער היילינע מאמע רחל איז די יארצייט די וואך י"א חשון.

ס'איז געווען בערך הונדערט און צוואנציג יאר צוריק. אין דעם לאנד וואס הייסט רוסלאנד. רוסלאנד איז א לאנד וואס ס'איז נאך אלץ דא אסאך טויזנטער מיליאנען מענטשן וואס וואוינען דארטן, ס'איז אפילו דא אסאך אידן דארטן. אבער הונדערט און צוואנציג יאר צוריק איז נישט געווען ממש אזוי. וואס איז געווען דעמאלטס? דעמאלטס זענען אויפגעשטאנען די שטאט, די פאליציי, די פרעזידענט, די הערשער, זיי האבן געהייסן קאמוניסטן. וואס האבן זיי געזאגט? זיי האבן געזאגט פאר יעדן איינעם, "נישט געדענקט ס'זאל זיין "איינער איז רייך און איינער איז ארים. דו ביסט רייך? גיב מיר אלע דיינע געלט. דו ביסט ארים? אקעי, איך גיי דיר געבן צוויי שטיקלעך בראויט יעדן טאג, איינס פאר פרישטיג און איינס פאר סאפער." זיי האבן צוגענומען יעדן איינעם'ס געלט, זיי האבן עס איינגעלייגט אין זייער אייגענע טאש. זיי זענען געווארן רייך,

אבער זיי זאגן אז אלע מענטשן... איינער זאל זיין מער וויי אן אנדערע? ס'איז נישט געדענקט. יעדער איז פונקט די זעלבע. אבער איין מינוט, זיי האבן געכאפט א מורא'דיגע זאך. איינער איז א איד און איינער איז א גוי? איינער האט א באשעפער און איינער האט א געטשקע? ס'טאר נישט זיין. פון יעצט און וויטער האבן זיי געזאגט, די רשעים, "מער נישט דא קיין אידן, מער נישט דא, חס ושלום, א באשעפער." נו, וואס, ס'איז אליינס געשען א וועלט? איך וויס נאך נישט וויאזוי. דא אין אונזער רוסלאנד, דא טאטע רוסלאנד, מאמע רוסלאנד. און דער וואס האט אנגעפירט די רשעים, ער האט געהייסן סטאלין ימח שמו, א שלעכטער גוי. און ער האט קיינר נענומען און זיכער געמאכט אז קיינער איז נישט אן ערליכער איד. וואס האבן זיי געטון? די ערשטע זאך האבן זיי געזאגט, א חדר וואו מ'לערנט תורה? מ'טאר נישט זיין אזא זאך. מ'טאר נישט אויסלערנען פאר אידישע קינדער אז זיי זענען אנדערש ווי די גוים. ביי יעדער מוז זיין די זעלבע. איז וואס וועט דא זיין? וואס גייט דא זיין מיט די אידישע קינדער? פארשטייט זיך, אידישע קינדער גייען זיך נישט צושטעלן, אבער זיי האבן געפיניגט. אויב זיי האבן געכאפט א חדר, האבן זיי געזומען דעם רבי'ן פון יענעם חדר, און זיי האבן אים ארויפגעלייגט אויף א טרעין, און די טרעין איז געפארן ביז א וויטע, וויטע פלאץ וואס הייסט סיביר. דארטן איז געווען אזוי קאלט, אזוי פריזינג, אז אפילו מיט א קאוט האט מען געקענט ווערן פארפרוירן, די אויער האט געקענט ווערן הארט. אזוי קאלט איז געווען דארטן, אדער האבן זיי געקענט טון אנדערע זאכן, זיי האבן אפילו געקענט חס ושלום הרג'ענען אויב איינער האט נישט געפאלגט וואס זיי הייסן, נאר וויל ער האט געלערנט תורה מיט אידן. דעמאלטס איז געווען א גרויסער צדיק, ער איז געווען איינער פון די ליובאוויטשער רבי'ס, מ'האט אים גערופן דער הייליגער רש"ב, ער האט זיכער געמאכט אז ס'איז דא ישיבות מיט חדרים, און אז מיר גייען זיך נישט דערשרעקן פון זיי, ס'איז נישט קיין חילוק וואס זיי סטראשען אונז. און ער האט געשיקט בריוון צו אלע שטעט אין רוסלאנד, אז ס'זאל זיין ישיבות. ער האט געשיקט א בריוו צו ר' מיכל, דו זאלסט לערנען מיט קינדער תורה, צו ר' יענקל, ר' משה. ס'האט זיך געטון, און ער האט זיכער געמאכט אז ס'טוט זיך ישיבות מיט חדרים. מ'האט געלערנט שטילערהייט אין די בעיסמעטן, אין די הויז. אפשר נעבן די "בוילער רום" פון די הויף. מ'האט געזוכט באהאלטענע פלעצער וואו צו לערנען, אפשר אין א הייל,

אבער די פאליס האבן זיך ארומגעדרייט צו זוכן. און ווען זיי האבן געטראפן א חדר, האבן זיי נישט פלעין געווואלט נאר די חדר, זיי פלעגן כאפן דעם רבי'ן פון די חדר, און זיי פלעגן אים אנהייבן צו פיניגן און שלאגן. "זאג מיר ווער נאך איז א רבי?" זיי ווילן כאפן אלע רבי'ס "זאג אונז ווער נאך לערנט מיט קינדער תורה?" און אויב דער רבי גייט זיי דערציילן, וואס גייט געשען? זיי גייען יעצט גיין צו די נעקסטע מענטש, און אים אויך כאפן, און זיי גייען אים אויך פיניגן, ביז זיי גייען אויסגעפינען נאך רבי'ס, און נאך ישיבות, און נאך ראשי ישיבות, און נאך מלמדים. און די אידן האבן פרובירט זיך צו האלטן, אפילו מ'האט זיי געפלאגט און געווייטאגט. "דו זאגסט נישט אויס? אונז גייען מיר דיך וויי טוהן." און טאקע, מ'האט זיי געשלאגן מיט שטעקענעס, דו זאלסט דערציילן ווער ס'לערנט תורה מיט אידן. און זיי האבן זיך געהאלטן שטארק.

, און זיי האבן א גאנצע צייט געזאגט פאר דער הייליגער רש"ב, "ראבינער" אויב דו גייסט מאכן אידישע קינדער לערנען תורה, אונז גייען מיר דיך דארפן שטראפן גאר גאר שטארק און גאר גאר שטרענג, ס'וועט זיך דיר נישט לוינען

ער האט זיך נישט דעשראקן.

געווען איז איינמאהל וואס זיי האבן איהם געכאפט און דער רשע האט געגומען א גרויסן ביקס, און ער האט געזאגט, "איך קען דיך הרג'ענען." און ער גייט צו צו דער הייליגער רבי'ן, און ער איז גרייט צו געבן חס ושלום א קוועטש, און דער רשע זאגט, אויב דו זאגסטו מיר נישט ווער ס'לערנט תורה יך געב דיר יעצט א קוועטש, און דו קענסט זיך טרעפן אין גן עדן.. די רשע טראכט נו, יעצט וועט ער שוין דערציילן ווער עס זענען אלע מלמדים פון די חדרים און מען וועט זיי כאפן, און זיי אויך אריינלייגן אין תפיסה יעצט גייט ער זיך זיכער דערשרעקן.

די חדרים און מען וועט זיי כאפן, און זיי אויך אריינלייגן אין תפיסה יעצט גייט ער זיך זיכער דערשרעקן.

אבער וואס טוט זיך? ער איז איבערראשט, ער זעט אז דער רבי דעדט צו אים מיט א שמייכלדיגע קול. א גאן זיצט אין פראנט, ער קען געבן א קוועטש, א ביסל א קוועטש, אבער די רבי דערשרעקט זיך נישט. ער קוקט אים אן, און דער הייליגער רבי זאגט פאר דעם גוי, "לאמיך דיר עפעס מסביר זיין." "דו זאלסט מיר נישט מסביר זיין! איך וועל דיר הארגענען, אדער דו זאגסט ווער ס'לערנט תורה מיט די אידישע קינדער!"

"לאמיך דיר עפעס זאגן. די זאך וואס דו האלטסט, די גאן, דאס דערשרעקט נישט יעדן איינעם. איך גיי דיר דערציילן ווער ס'וועט דערשראקן פון דעם. "איינער וואס האט צוויי באשעפערס מיט איין וועלט" וויל ער האט אפאר געטשקעס און ער קען דאוונענען איין טאג צו די געטשקע, אויב די געטשקע טשעפעט אים, וועט ער זאגן, 'נע, איך וועל דאוונענען צו די געטשקע', אדער וועט ער קויפן א נייע געטשקע.

און איין וועלט, וויל ער איז נאר דא, ער וויסט נישט פון קיין גן עדן, ער וועדט זייער דערשראקן פון א גאן, וויל ער טראכטן, אוי וויי, קיינער קען מיך נישט וואטשן, און נאכדעם וועל איך שטארבן, גארנישט וועט זיך ענדיגן מיט מיר..

זאגט דער רבי פאר דעם רשע, איינער אבער וואס האט "איין באשעפער און צוויי וועלטן", וויל אונז וויסן אז ס'איז דא די וועלט און ס'איז דא יענע וועלט וואו מ'באקומט שכר, אזא איינער וועדט נישט דערשראקן פון דעם, וויל ער וויסט אז זיין באשעפער וואטשט אים, און ער וויסט אויך אז ס'איז דא א גן עדן, איז איך דערשרעק מיך נישט פון דיין גרויסן שוואנצן גאן, און איך בלייב מיך רואיג, און איך טו וואס איך האב צו טון, און איך גיי דיר נישט דערציילן קיין איין נאמען, און דו זאלסט מיך נישט פרעגן אפילו.

און וואס מיינט איר קינדער? ס'האט געארבעט. דער גוי האט אים אפגעלאזט, און דער רבי האט נאך געהאט אסאך יארן צו לעבן, און א גאנצע צייט האט ער געטון טאקע דאס. ער האט נישט אויפגעהערט צו זיכער מאכן אז אידישע קינדער לערנען תורה, אז ס'איז דא ישיבות וואס זיצן באהאלטענערהייט און לערנען. אונטער בילדינגס, אונטער הייזער. מ'האט געטראפן באהאלטענע פלעצער, און אזוי האבן אידן געלערנט תורה.

אבער פון וואו האבן אידן כח צו טון אזא זאך? צו לערנען תורה אפילו וועו מ'גייט זיי הרג'ענען? פון וואו האבן אידן כח דאס צו טון? לאמיר טרייען צו ברענגען דזשאני. קום אהער דזשאני. וואס קען איך טון פאר יו? וואס האסטו זייער ליב? אה, איך האב זייער ליב אייז קריעם. אקעי, דזשאני, ס'איז דא דארטן אייז קריעם, אבער מ'קען שטארבן וועו מ'גייט דאס נעמען, וויל ס'איז דא א באמבע דארטן. ער גייט גייז נעמען זיין אייז קריעם? נייז. אבער ער האט עס מודא'דיג שטארק ליב. אבער,

אה, ער וויל נישט שטארבן. אבער אויב דו זאגסט פאר א איד... אדער דו פירסט זיך אויף ערליך אדער גייסטו שטארבן, זאגן אלע אידן, "שמע ישראל השם אלוקינו השם אחד", און זיי זענען גרייט צו שטארבן פאר"ן באשעפער. וויאזוי קען דאס זיין?

נאר די תירוץ איז, אין יעדע איד ליגט אריינגעלייגט א הייליגע נשמה, און די נשמה האט אזא שטיקל אברהם אבינו וואס ליגט אין אונז אלע. ס'איז שוין אויסגעשטעלט, אזוי ווי ס'איז דא, מ'צינדט אן אסאך מאל, ס'איז דא למשל א דריידל וואס מ'דרייט, און ס'זינגט א ניגון, "אוי חנוכה, אוי חנוכה, א יום טוב א שיינער". וויאזוי זינגט עס די ניגון? ווייל די קאמפעני האט דאס געמאכט אז ס'זאל זיין אינעווייניג.

אין אונז, די קאמפעני וואס האט אונז געמאכט, דער באשעפער וואס האט אונז געמאכט, האט שוין אריינגעלייגט אזא שטיקל אברהם אבינו אין אונז, אז מיר זענען גרייט פאר מסירות נפש פאר"ן היליגן באשעפער.

פרשת לך לך, די פרשה ווי אברהם אבינו האט זיך אריינגעווארפן אין פייער פאר"ן היליגן באשעפער. לאמיר אבער צוריקגיין מיט אכציג יאר צוריק, גאנצע אכציג יאר צוריק, אביסל מער, שוין צוויי דריי און אכציג יאר צוריק, ווען דעמאלטס איז געווען א שרעקליכע צייט פאר כלל ישראל. ס'איז געווען א צייט וואס האט עהייסן די צווייטע וועלט מלחמה. די צווייטע וועלט מלחמה איז געווען אסאך מלחמות צווישן לעגדער. אסאך לעגדער האבן זיך געקריגט צווישן זיך, וועגן דעם הייסט עס א וועלט מלחמה. אבער חוץ פון דעם וואס די גוים האבן זיך געשלאגן צווישן זיך, איז געווען נאך אינגאנצן אן אנדערע זאך וואס איז געווען דעמאלטס, וואס דאס האט געמאכט די אידן אזוי צעבראכן און צעקלאפט.

ס'איז געווען דעמאלטס די לאנד וואס האט עהייסן דייטשלאנד. דארטן איז געווען א רשע מרושע, א גוי, וואס ער האט עהייסן היטלער ימח שמו וזכרו, און ער האט געזאגט אז אינמיטן די מלחמה גיי איך אויך עפעס טון, מאכן אז ס'זאל מער נישט איבערבלייבן פון די לעכטיגע מין מענטש וואס ער הייסט א איד. יא, ער האט געזאגט, נאך די מלחמה גיי איך אויפשטעלן א שיינע מוזיאום. א מוזיאום מיינט א פלאץ וואו מ'קען זען אלטע זאכן. מ'גייט אויפשטעלן א בילדינג, מ'גייט קענען זען אז אמאליגע צייטן איז געווען א איד. יענער מענטש האט געהאט א בארד, ער האט געהאט א שול, מ'גייט עס קענען זען אין שיינע פיקטשערס, אבער ס'גייט חס ושלום מער נישט בלייבן פון דעם. אזוי האט ער געוואלט און געטרייט צו טון און אזוי איז געווען דעמאלטס א שרעקליכע צייט פאר אידן, אבער טאקע דעמאלטס האט מען אויך געזען דאס וואס מיר האבן שוין נערעדט אז אין יעדער איד איז דא עפעס אזא ניגון. נישט א דריידעלע ניגון, נאר עפעס א הייליגע ניגון, ס'הייסט "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד".

איך וויל אייך דערציילן די מעשה פון א איד, ס'איז נישט צום גלייבן די מעשה, אבער אזוי איז עס געווען. ס'איז געווען א איד, ער איז נישט געבוירן צו אן ערליכע משפחה. ער איז געבוירן צו א משפחה וואס זענען געווען אידן, אבער זיי האבן זיך ליידער אויפגעפירט נישט ווי אידן. ער האט אויפגעוואקסן אזוי ווי אלע נאריישע גוים. ער איז געווארן עלטער, האט ער געטראכט, "וואס דארף איך זיין א איד?" ער האט אפילו נישט געוואוסט וואס ס'מיינט. ער איז געגאנגען צו די גלח, און ער האט געקלאפט ביים טיר. "מיסטער גלח, איך וויל זיך, חס ושלום, שמד'ן." וואס מיינט דאס? עכט נארנישט. די גלחים האבן אזא זאך, זיי שפריצן אביסל וואסער, זיי זאגן אז ס'איז הייליג, נישט הייליג, שמיליג, נארנישט. אבער זיי זאגן אז מ'גיסט דאס ארויף, וואו! מ'וועט פלוצלינג א גוי. אונז ווייסן מיר אז ס'איז שטותים, אבער יענער איד נעבעך, ער האט גארנישט געוואוסט, און ער טראכט, "אקעי, זאל זיין אזוי." און ער איז געגאנגען צו די גלח, אז די גלח זאל אים חס ושלום שמד'ן. און די גלח האט זיך געפריידט, "נאך א איד, ער וועט שוין כמעט אזוי ווי א גוי, זייער גוט."

און ער איז נעוואהרן א דאקטער, יענער איד. ער האט געטראכט, "אמאל בין איך נעווען א איד, יעצט, די גלח האט שוין נעגאסן עפעס א וואסער אויף מיר. ס'איז אנגעקומען די צווייטע וועלט מלחמה. די גוים, די נאציס, זיי איז נישט נעווען א חילוק צו די איד האט זיך געשמד'ט אדער נישט, צו ער פירט זיך אויף ערליך צו נישט. ניין! ווער ס'איז אן אייניקל פון אברהם אבינו, ווער ס'איז א איד, האבן זיי געוואלט הרג'ענען, נישט קיין חילוק

וויאזוי דו זעסט אויס. זיי האבן געגומען מענטשן, אזוי ווי למשל דער מיסטער דאקטער, וואס ער האט שוין לאנג געזאגט, "איך בין נאר א איד? איך זיכער נישט." און זיי האבן אים אויך אריינגעפאקט אין די טרעין. "איך בין א איד?" און זיי זאגן אים, "יא, דו ביסט א איד. אונז טשעקן ווער ס'איז א איד. דו גייסט נישט אליינס מחליט זיין."

זיי קומען אן צו א פלאץ. די רשעים האבן געגומען א ספר תורה, א הייליגע ספר תורה. זיי רופן דעם דאקטער, און זיי זאגן אים, "וויסטו וואס? אונז געבן דיר נאך א טשענס. וואס איז די טשענס? דו זאגסט אז דו ביסט נישט א איד? אקעי, אונז וועלן אפטשעקן. אונז גייען דא מאכן א גרויסע פייער, אונז גייען דיר געבן די הייליגע ספר תורה, און דו וועסט עס נעמען, און חלילה וחס אריינווארפן אין די פייער. אויב דו טוסט דאס, דעמאלטס ביסטו טאקע נישט א איד. ביסטו גרייט עס צו טון?"

זיי צינדן אן א גרויסע פייער, זיי געבן אים דעם ספר תורה. דער דאקטער, וואס ער האט געמיינט אז ער איז שוין לאנג נישט א איד, שטייט דארטן, און ער רופט זיך אן, "ניין, איך גיי דאס נישט טון!" "פארוואס טוסטו נישט? דו ביסט שוין געווען בייַ די גלח, און דו האסט זיך אפילו נישט אויפגעפירט ערליך." "ניין, אבער איך בין א איד!" זאגן זיי אים, "קוק אהער, אויב דו טוסט דאס נישט, ווארפט מען דיך אריין אינעם פייער אריין, אדער קענסטו דאס אריינווארפן. דו קענסט וועהלן וואס דו ווילסט." זאגט ער, "ס'גייט מיך נישט אן, איך ווארף נישט אריין א ספר תורה!" אבער דו ביסט דאך געווען א דאקטאר! דו האסט דאך אפילו נישט געווען אין שול קיינמאל נישט! דו האסט אפילו נישט זיך אויפגעפירט ווי א אידיש קינד!" "אבער ניין! איך טו דאס נישט!"

זיין נשמה האט געשריגן. ער האט אליין נישט געווואוסט אפילו פארוואס, ווייל ס'ליגט אין אים, ס'ליגט אין זיין נשמה. און זיי זאגן אים, "אקעי." די רשעים האבן אים ארומגעבינדן מיט א ספר תורה. און צוזאמען מיט א הייליגע ספר תורה האט זיין נשמה ארויף צום באשעפער. שטעלטס ענק פאר, קינדער, ס'קומט אן א נשמה אויף יענע וועלט, ער האט זיך נישט אויפגעפירט ערליך נעבעך, ער האט זיך אפילו געזשמד'ט, אבער ער קומט ארויף ארומגעבינדן מיט א ספר תורה וואס די רשעים האבן אים געבינדן. און דער באשעפער וויסט, אז דער טייערער איד, ער האט נישט געווואוסט וויאזוי זיך צו אויפפירן, אבער קוק אן, ס'האט געפלאקערט אין אים. זיין נשמה האט געגעבן א רייס אויף. ווער האט עס אריינגעלייגט דארטן? אפשר די גלח מיט זיינע שמעליגע וואסער? ווער האט אריינגעלייגט אז דער איד זאל זיך גרייט זיין צו מוסר נפש זיין פאר"ן באשעפער? זיין טאטע האט עס אריינגעלייגט. זיין טאטע אברהם אבינו. ער האט אריינגעלייגט פאר אלע אידן. אונז זענען מיר גרייט צו גיין אין פייער און וואסער, אונז טוען מיר וואס דער באשעפער הייסט. אונז דערשרעקן מיר זיך נישט, נישט פון קיין פייער און נישט פון גארנישט, ווייל אונז טוען מיר וואס השם יתברך הייסט.

לאמיר דערציילן נאך א זאך וואס איז דעמאלטס. ווי מ'זעט ווי אידן זענען גרייט צו געבן פאר"ן באשעפער אלעס. ס'איז געווען ווען די מלחמה האט זיך שוין ענדליך ענדליך געענדיגן. און די רשעים, די נאציס, האט מען שוין אוועקגעשיקט, געהרגעט, און אריינגעלייגט אין תפיסה.

און יעצט האבן די אידן געזיצן, די אביסל איבערגעבליבענע אידן האבן געזיצן צעבראכן און צעקלאפט, און זיי שמועסן, זיי האבן געמאכט א רינג, זיצן אפשר פופצן אדער צוואנציג טאטעס, און זיי הייבן אן שמועסן. וואס מאכסטו? שמעיה.

שמעיה קרעכצט. וואס זאל איך דא זאגן? איך האב געהאט זיבן קינדער פארן מלחמה, דריי יונגלעך מיט פיר מיידלעך. קיינער איז נישט געבליבן פון זיי. איך האב געהאט א ווייב. ס'איז נישט געבליבן פון איר גארנישט.

און נעבן שמאי' זיצט יעקב ברוך, און יעקב ברוך זאגט, "שמאי', דו ווייסט וואס איך האב פארלוירן ביים קריג? איין יונגל איז מיר יא געבליבן, אבער דריי אנדערע קינדער האט מען מיר געהארג'עט."

און נאכדעם זיצט דארטן א בחור'ל, אליעזר, און דער בחור'ל זאגט, "און איך בין געבליבן אליין פון מיין משפחה. איך האב מער נישט קיין טאטע און קיין מאמע. איך ווייס עכט נישט וואס איך גיי דא טון."

נאר די תירוץ איז, אין יעדע איד ליגט אריינגעלייגט א היליגע נשמה, און די נשמה האט אזא שטיקל אברהם אבינו וואס ליגט אין אונז אלע. ס'איז שוין אויסגעשטעלט, אזוי ווי ס'איז דא, מ'צינדט אן אסאך מאל, ס'איז דא למשל א דריידל וואס מ'דרייט, און ס'זינגט א ניגון, "אוי חנוכה, אוי חנוכה, א יום טוב א שיינער". וויאזוי זינגט עס די ניגון? ווייל די קאמפעני האט דאס געמאכט אז ס'זאל זיין אינעווייניג.

אין אונז, די קאמפעני וואס האט אונז געמאכט, דער באשעפער וואס האט אונז געמאכט, האט שוין אריינגעלייגט אזא שטיקל אברהם אבינו אין אונז, אז מיר זענען גרייט פאר מסירות נפש פאר"ן היליגן באשעפער.

א גוט שבת

פרשת לך לך

ואלה שמות

אלו שמות הנדבנים שנדבו זכות פרנס היום במוסדותינו הקדושים
למען החזקת מוסדותינו הקדושים

פרנס השבוע

נתנדב ע"י ידידינו עוז העומד תמיד לימינינו
משפחת לאנדאוי הנכבדה

לע"נ אביהם/זקינם
הרה"ח ר' נפתלי צבי ב"ר
יחזקאל שרגא הכהן ז"ל

יום א'	יום ב'	יום ג'
נתנדב ע"י ידידינו עוז מוה"ר **ישכר דוב לעווין** הי"ו לזכות נכדו היקר הילד החשוב כמר משה לעווין ני"ו -קינדערגארטן-	נתנדב ע"י ידידינו עוז מוה"ר **יחיאל אלטר גוטמאן** הי"ו מחשובי הורי המוסדות לע"נ זקינו הרה"ח ר' יוסף ב"ר שמואל דוד ז"ל	נתנדב ע"י ידידינו עוז **משפחת לאנדאוי הנכבדה** לע"נ אביהם/זקינם הרה"ח ר' נפתלי צבי ב"ר יחזקאל שרגא הכהן ז"ל
יום ד'	**יום ה'**	**יום ו'**
נתנדב ע"י ידידינו עוז מוה"ר **יחזקאל וויס** הי"ו -מאנטרעאל- לרגל שמחת נישואי בתו למז"ט	נתנדב ע"י ידידינו עוז הרב **דוב גרינבוים** שליט"א נכד הרה"צ ר' חיים יוסף ארענשטיין ז"ל לרגל שמחת הולדת בנו למז"ט	נתנדב ע"י ידידינו עוז **משפחת גליק הנכבדה** לע"נ אביהם הרה"ח ר' אברהם צבי ב"ר חנוך שלום הלוי ז"ל

ובזכות הבל פיהם של תינוקת של בית רבן ובזכות רבינו הקדוש זי"ע שהמוסדות נקראת על שמו
ימלא הקב"ה כל משאלות לבו לטובה אמן סלה

הרתודה והברכה

הגליון בשבוע זו נתנדב ע"י

ידידינו היקר העומד תמיד לימינינו

מו"ה אלי'האס הי"ו

מחשובי הורי מוסדותינו חק'

לכבוד המלמד הרב שמואל פישער שליט"א

ובזכות הבל פיהם של תינוקת של בית רבן
ימלא הקב"ה כל משאלות לבו לטובה אמן סלה